

Sygn. akt VI U 1220/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Radomiu VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Jarosław Łuczaj

Protokolant (...)

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2016 roku w Radomiu

sprawy z wniosku M. B. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o prawo do emerytury i o ustalenie wysokości kapitału początkowego

na skutek odwołań M. B. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 27 sierpnia 2015 roku, nr (...) i nr (...) -2003

1. oddala odwołanie od decyzji nr (...);
2. umarza postępowanie w przedmiocie odwołania od decyzji nr (...) odnośnie okresu zatrudnienia od 5 marca do 25 czerwca 1974 roku w (...) Przedsiębiorstwie (...) w R.;
3. zmienia decyzję nr (...) w ten sposób, że zalicza do ustalenia wysokości kapitału początkowego okres zatrudnienia od 18 października 1974 roku do 21 kwietnia 1975 roku w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w K. Zakłady (...) w R..

SSO Jarosław Łuczaj

Sygn. akt VI U 1220/15

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 7 września 2015 roku M. B. (1) odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 27 sierpnia 2015 roku,

nr (...) -2003, o przeliczeniu kapitału początkowego. Podniósł, że ZUS niesłusznie nie zaliczył okresu pracy od 5 marca 1974 roku w (...) w R. oraz od 18 października 1974 roku do 21 kwietnia 1975 roku tytułem zatrudnienia w (...) w R., gdyż nie z jego winy zaistniała pomyłka polegająca na błędnym wpisaniu jego daty urodzenia w legitymacji ubezpieczeniowej (odwołanie – k. 3, 10).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wskazał, że w dniu 27 sierpnia 2015 roku zostały wydane dwie decyzje – o przeliczeniu kapitału początkowego oraz o odmowie prawa do emerytury. W odwołaniu wnioskodawca wskazuje na decyzję o symbolu (...), ponieważ jednak wnosił o przyznanie emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach i wydana została decyzja odmowna, można domniemywać, że odwołuje się także od tej decyzji. W uzasadnieniu podniesiono, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat w myśl przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku oraz ogólnego ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 25 lat. Na podstawie dostarczonych

świadczeń pracy w szczególnych warunkach zaliczono taką pracę w ilości 8 lat, 5 miesięcy i 29 dni. Uwzględniono wszystkie świadectwa pracy w szczególnych warunkach dostarczone przez wnioskodawcę: od 20 kwietnia 1990 roku do 31 sierpnia 1996 roku, od 2 września 1996 roku do 31 sierpnia 1998 roku i od 1 września 1998 roku do 31 grudnia 1998 roku. Ogólne ubezpieczenie wynosi 18 lat, 9 miesięcy i 4 dni. Do wniosku o emeryturę wnioskodawca załączył zaświadczenie o służbie wojskowej w okresie 28 kwietnia 1975 roku do 11 lutego 1976 roku i okres ten został zaliczony do stażu. Załączył także legitymację ubezpieczeniową zawierającą wpisy o zatrudnieniu od 5 marca 1974 roku do 25 czerwca 1974 roku w (...) Przedsiębiorstwie (...) w R. oraz od 18 października 1974 roku do 21 kwietnia 1975 roku w Zakładach (...) w R.. Okresów tych nie zaliczono ponieważ w legitymacji widnieje data urodzenia(...) roku, a nie jest to data urodzenia wnioskodawcy. ZUS podniósł, iż wnioskodawca nie podał z jakiego powodu zaistniała powyższa pomyłka, to wnioskodawca dostarczył dokument z taką, a nie inną datą urodzenia, a organ rentowy nie może ingerować w jego treść, dokonuje jedynie oceny dokumentu dostarczonego (odpowiedź na odwołanie – k. 4, 11).

Postanowieniem z dnia 16 listopada 2015 roku Sąd Okręgowy w Radomiu połączył sprawę o ustalenie kapitału początkowego ze sprawą o prawo do emerytury celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (postanowienia – k. 6, 13).

Pismem z dnia 1 lipca 2016 roku organ rentowy wniósł o umorzenie postępowania w zakresie doliczonego do kapitału początkowego okresu od 5 marca 1974 roku do 25 czerwca 1974 roku (pismo – k. 38).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. B. (1), urodzony (...), w dniu 29 lipca 2003 roku złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniosek o ustalenie kapitału początkowego. Decyzją z dnia 28 lipca 2004 roku organ rentowy ustalił kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku w wysokości 77.304,92 zł, przyjmując wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na poziomie 65,30 % (decyzja – k. 28 akt ZUS dot. kapitału początkowego).

Decyzją z dnia 27 sierpnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. ponownie ustalił kapitał początkowy dla M. B. (1) w wysokości 81.240,39 zł (decyzja w aktach ZUS dot. kapitału początkowego).

W dniu 27 lipca 2015 roku M. B. (1) złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Decyzją z dnia 27 sierpnia 2015 roku organ rentowy odmówił mu prawa do dochodzonego świadczenia wobec braku udowodnienia wymaganego przepisami ustawy 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ ten uznał za udowodniony łączny staż ubezpieczeniowy wynoszący na dzień 1 stycznia 1999 roku 18 lat, 9 miesięcy i 4 dni, w tym 18 lat, 6 miesięcy i 16 dni okresów składkowych oraz 2 miesiące i 18 dni okresów nieskładkowych, przy czym okres pracy w warunkach szczególnych wyniósł 8 lat, 5 miesięcy i 29 dni. Zakład nie uwzględnił okresu od 5 marca 1974 roku do 25 czerwca 1974 roku z tytułu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w R. oraz okresu od 18 października 1974 roku do 21 kwietnia 1975 roku z tytułu zatrudnienia w Zakładach (...) w R., na podstawie wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej, ponieważ wykazano w niej błędną datę urodzenia wnioskodawcy, tj. (...)roku (decyzja – k. 20 akt ZUS).

Po rozpatrzeniu dodatkowych dokumentów dotyczących wnioskodawcy, decyzją z dnia 25 maja 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. dokonał przeliczenia kapitału początkowego uwzględniając do stażu pracy okres zatrudnienia od 5 marca 1974 roku do 25 czerwca 1974 roku. Po przeliczeniu kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniósł 82.051,31 zł. Łączny staż pracy na dzień 1 stycznia 1999 roku uległ zmianie i wyniósł 19 lat i 26 dni, w tym 18 lat, 10 miesięcy i 8 dni okresów składkowych oraz 2 miesiące i 18 dni okresów nieskładkowych (decyzja w aktach ZUS dot. kapitału początkowego).

M. B. (1) był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) od 5 marca 1974 roku do 25 czerwca 1974 roku na stanowisku robotnika budowlanego. Zajmował się tam budową oraz remontowaniem pieców (świadczenie pracy i umowa o pracę w aktach osobowych – k. 20, informacyjne wyjaśnienia wnioskodawcy – zapis na płycie CD k. 30).

W okresie od 18 października 1974 roku do 21 kwietnia 1975 roku M. B. (1) był zatrudniony w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w K. Zakłady (...) w R.. Zajmował się rozładowywaniem zboża z samochodów, wsypywaniem go do dużego śrutownika z worków za pomocą leja oraz wsypywaniem powstałego produktu z leja do worków i odstawianiem ich na samochód. (legitymacja ubezpieczeniowa w aktach ZUS, informacyjne wyjaśnienia wnioskodawcy – zapis na płycie CD k. 30).

W okresie od 28 kwietnia 1975 roku do dnia 11 lutego 1976 roku M. B. (1) odbywał zasadniczą służbę wojskową (zaświadczenie Wojskowej Komendy Uzupełnień w R. w aktach ZUS, informacyjne wyjaśnienia wnioskodawcy – zapis na płycie CD k. 30).

W okresie od 4 maja 1976 roku do 31 października 1979 roku z kolei zatrudniony był w (...) w R. na stanowisku robotnika transportu wewnętrznego. W okresie od 15 marca 1984 roku do 31 października 1989 roku zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w R. na stanowisku ładowacza. W okresie od 1 marca 1990 roku do 18 kwietnia 1990 roku był zatrudniony w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w R. na stanowisku robotnika zieleni. W okresie od 20 kwietnia 1990 roku do 31 lipca 1993 roku pracował w (...) Sp. z o.o. w R. na stanowisku odlewnika wyrobów ceramicznych, a w okresie od 1 sierpnia 1993 roku do 31 lipca 1996 roku na stanowisku odlewacza wyrobów sanitarnych. W okresie od 1 sierpnia 1996 roku do 31 sierpnia 1996 roku zatrudniony był w (...) Sp. z o.o. Zakład w R., w tym od 1 sierpnia 1996 roku do 9 sierpnia 1996 roku w (...) Sp. z o.o. w R. na stanowisku odlewnicz wyrobów sanitarnych, podobnie jak w okresie od 2 września 1996 roku do 31 sierpnia 1998 roku oraz od 1 września 1998 roku do 20 sierpnia 2008 roku na stanowisku robotnika transportowego na wydziale szkliwierni (świadczenia pracy i zaświadczenia w aktach ZUS dot. kapitału początkowego oraz w aktach ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oraz organu rentowego. Nie budziły one żadnych wątpliwości i nie były kwestionowane przez strony. Podstawę ustaleń stanowiły też zbieżne z dokumentami informacyjne wyjaśnienia wnioskodawcy, które także nie zostały zakwestionowane przez stronę pozwaną.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisami art. 15 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku poz. 887), podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę. Przy czym, zgodnie z art. 15 ust. 6 tej ustawy, na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej, za okresy nieudokumentowanych wynagrodzeń przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Natomiast zgodnie z art. 111 tej ustawy, wysokość emerytury można obliczyć ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

Odnosząc się do okresu zatrudnienia skarżącego w (...) Przedsiębiorstwie (...) od dnia 5 marca 1974 roku do 25 czerwca 1974 roku należy stwierdzić, że powyższy okres został ostatecznie uwzględniony przez organ rentowy do stażu pracy M. B. (1) w toku postępowania decyzją z dnia 25 maja 2016 roku. Dlatego też w tej części Sąd umorzył postępowanie na

podstawie art. 477¹³ kpc uznając, że żądanie wnioskodawcy w tym zakresie zostało uwzględnione. Z uwagi na powyższe orzeczono jak w punkcie 2. sentencji.

Skarżący domagał się nadto uwzględnienia do ogólnego stażu pracy okresu zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w K. Zakłady (...) w R. w okresie od 18 października 1974 roku do 21 kwietnia 1975 roku. W ocenie Sądu, mimo iż nie udało się odnaleźć akt osobowych z tego zakładu pracy, fakt zatrudnienia w tym okresie potwierdza wpis w legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy w części dotyczącej „poświadczenia o okresach zatrudnienia i wysokości zarobków ubezpieczonego”. W ocenie Sądu dla uznania prawdziwości tegoż wpisu nie ma znaczenia omyłka w dacie urodzenia M. B. (1), jest to zwykła omyłka pisarska, sam zaś ZUS zaliczył pozostałe okresy zatrudnienia widniejące w tej legitymacji. Przyjmując powyższe ustalenia, Sąd Okręgowy na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 kpc, zmienił zaskarżoną decyzję nr (...), o czym orzeczono w punkcie 3. wyroku.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 roku zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy spełniają łącznie następujące warunki:

1. legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn i 60 lat dla kobiet;
2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn i 20 dla kobiet;
3. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych według art. 184 jest, więc spełnienie przed dniem 1 stycznia 1999 roku wyłącznie przesłanki stażu. Brak w treści tego artykułu przesłanki końcowej daty spełnienia pozostałych warunków nabycia uprawnień emerytalnych (tj. dożycia wieku emerytalnego na dzień 31 grudnia 2007 roku) powoduje, że ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS posiadali wymagany okres ubezpieczenia (szczególny i zwykły), mogą realizować prawo do emerytury na starych zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 32, 33, 39 i 40 również po dniu 31 grudnia 2007 roku oraz nieprzystąpieniu do OFE (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2007 roku, II UZP 14/06).

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się natomiast pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Pamiętać należy także, iż ustalając okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik nie otrzymał wynagrodzenia lub świadczenia, a więc urlopów bezpłatnych. Okres urlopu wypoczynkowego oraz otrzymywany przez pracownika po 14 listopada

1991 roku zasiłek chorobowy traktuje się na równi z okresami wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Poza sporem w niniejszej sprawie pozostawało, że wnioskodawca w dniu (...) roku osiągnął wiek emerytalny oraz fakt, że nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Okolicznością sporną było natomiast czy udowodnił ogólny okres ubezpieczenia w łącznym wymiarze 25 lat oraz czy wykonywał prace w warunkach szczególnych wymienione w wykazie A w wymiarze co najmniej 15 lat i czy staż ten osiągnął przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Decyzją z dnia 27 sierpnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. uznał za udowodniony łączny staż ubezpieczeniowy wynoszący na dzień 1 stycznia 1999 roku 18 lat, 9 miesięcy i 4 dni. Spór między stronami dotyczył okresu od 5 marca 1974 roku do 25 czerwca 1974 roku z tytułu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w R. oraz okresu od 18 października 1974 roku do 21 kwietnia 1975 roku z tytułu zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w K. Zakłady (...) w R.. Jak zostało to już wykazane powyżej, okres pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w R. (tj. 3 miesiące i 20 dni) został ostatecznie uwzględniony przez organ rentowy do stażu pracy M. B. (1) w toku postępowania, zaś okres pracy w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w K. Zakłady (...) w R. (tj. 6 miesięcy i 3 dni) został uwzględniony przez Sąd. Niemniej jednak nawet po uwzględnieniu powyższych okresów pracy łączny staż pracy wnioskodawcy wynosi 19 lat, 6 miesięcy i 18 dni. Tym samym wnioskodawca nie spełnia jednej z podstawowych przesłanek pozwalających na ubieganie się o wcześniejsze świadczenie emerytalne, jaką jest legitymowanie się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ustalonym dla mężczyzn 25 lat.

W tym stanie rzeczy wskazać należy, że w sytuacji, gdy ubezpieczony nie spełnia jednej z przesłanek określonych ustawą emerytalną, brak jest podstaw do badania pozostałych przesłanek warunkujących prawo do emerytury w wieku obniżonym, albowiem odwołanie od decyzji organu rentowego odmawiającej prawa do świadczenia rozstrzyga o prawie do konkretnego świadczenia, nie zaś o poszczególnych elementach składających się na to świadczenie. Innymi słowy, dochodząc do przekonania, że zainteresowany nie legitymuje się 25-letnim ogólnym stażem ubezpieczeniowym, sąd nie ma obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego celem ustalenia spełnienia pozostałych przesłanek przyznania świadczenia, w tym stażu pracy w szczególnych warunkach.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, Sąd oddalił odwołanie od decyzji nr (...), o czym orzeczono w punkcie 1. wyroku.

SSO Jarosław Łuczaj